

Institusjoner er med på å gjøre barn kriminelle

Barn som bor på institusjon har større sjanse for å ende opp med å bryte loven. Om ungdommen på bildet har bodd på slike institusjoner er derimot uvisst.

Foto: Solum, Stian Lysberg/NTB scanpix

Ungdommer som har vært plassert på barnevernsinstitusjon, begår oftere flere kriminelle handlinger enn de som har bodd hos en familie. Institusjonene er ikke gode nok, mener erfaren sosiolog.

ANNE RINGGAARD

journalist@videnskab.dk

Publisert 03.09.2012 09:41. Oppdatert 03.09.2012 09:42.

Vold, seksuelle overgrep og ran blir oftere begått av folk som har vært plassert på en institusjon enn av de som har vært i pleie hos en familie. Det viser helt ny forskning.

– Forskjellen er markant. Både jenter og gutter blir oftere dømt for hard kriminalitet, sier sosiolog Signe Frederiksen, som har gjennomført undersøkelsen for Aarhus Universitets Business and Social Sciences og Anvendt Kommunal Forskning (AKF) i Danmark.

Les også: Lærer å ruse seg på institusjon

Hard kriminalitet

Alle barn som ikke kan bo hos foreldrene sine, begår mer kriminalitet, viser Frederiksens tall. Men særlig ved alvorlig kriminalitet som seksuelle overgrep, vold og vinningskriminalitet, skiller

institusjonsbarna seg ut i en uheldig retning.

11,3 prosent av institusjonsbarn er dømt for vold og seksuelle overgrep før de er fylt 21 år. 7,5 prosent av barn som har vært hos fosterhjem, har slike dommer.

Generelt har institusjonsguttene størst risiko. De har 3,4 prosentpoeng høyere sannsynlighet for å ha en dom som 20-åringer.

– I andre sammenhenger ville kanskje ikke 3,4 prosentpoeng være så mye. Men når det gjelder hard kriminalitet, er det alvorlig, sier Signe Frederiksen.

Tidens røverferd?

Barn føler seg oversett

Undersøkelsen overrasker ikke førsteamanuensis Karin Kildedal fra Aalborg universitets institutt for Sociologi og Socialt arbeid. Forskingen hennes har også vist at institusjonsbarna i altfor høy grad ender som kriminelle.

– **På institusjonene foregår det mange ting de voksne ikke vet om. Det er for eksempel ikke uvanlig at barna lærer hverandre kriminelle triks. Barna føler seg ofte oversett og de er sinte. Derfor lager de subkulturer eller motgrupper, hvor de lærer hverandre å være kriminelle snarere enn å være konstruktive. De ansatte er ikke flinke nok til å følge med på hva som skjer i disse disse gruppene, sier Kildedal.**

–For mange barnevernsbarn ruser seg

Personalet skaper konflikter

Hvis flere barn skal inn på rett spor, bør institusjonene fullstendig endre den måten de er strukturert på, mener Kildedal.

– **Dette gjelder strukturer man har hatt i mange år, blant annet at personalet snakker om barna i stedet for å ta dem med, slik man ville gjort i en familie. Det skaper unødvendige grenser og konflikter mellom barn og personale. Det blir en oss-mot-dem-kultur. Barna oppfatter personalet som en lukket gruppe, og som motsvar danner barna egne lukkede grupper hvor de påvirker hverandre negativt, sier Kildedal.**

På den måten bidrar noen av institusjonene til at barna blir mer kriminelle enn de var før, mener hun.

Økning av tilsyn ved institusjoner

Demokrati mer enn kriminalitet

Pedagogene bør i stedet trekke barna inn i diskusjoner og beslutninger, mener Kildedal. Hvis institusjonsbarna blir hørt, for eksempel i et barneråd, lærer de å være demokratiske og løse problemer konstruktivt, i stedet for å ty til kriminalitet, viser forskningen hennes.

– Man må lære barna hvordan de kan få innflytelse på det som foregår. De må lære å være borgere i dette samfunnet på lik linje med oss andre. Men det krever at institusjonene har en kvalifisert, faglig ledelse som legger et faglig innhold som blir en del av det daglige arbeidet. Det skjer ikke i dag, og er et stort problem, sier Kildedal.

Hun tror ikke flere fosterfamilier vil løse problemet.

– Mange av disse barna er slett ikke klare til å komme i en fosterfamilie fordi de er så hardt belastet, sier Kildedal.

Les også: –For mange barnevernsbarn ruser seg

Greier seg dårligere

Generelt greier både fosterbarna og institusjonsbarna seg dårligere enn andre, konkluderer den nye undersøkelsen. Og det spiller ingen rolle om barna blir plassert som helt små eller når de er eldre:

– Også de barna som er blitt plassert tidlig, mens de var mellom null og seks år, ser ut til å greie seg dårlig sammenlignet med andre utsatte barn, sier Signe Frederiksen, som har gjennomført undersøkelsen som en del av sin doktorgrad.

De får problemer med å finne arbeid, å gjennomføre en utdanning og opprettholde et normalt familieliv som voksne, konkluderer hun. I tillegg ender flere av dem på et eller annet tidspunkt opp i rettssystemet.